

UTED

41. YIL

www.uteddergi.com

AYLIK HAVACILIK DERGİSİ

SAFETY
COMES FIRSTÖNCE
EMNİYET

İSTANBUL'DA 'TEKNOFEST' COŞKUSU

HAVAYOLU İŞLETMELERİNDE
PAZARLAMA KAVRAMI-I

ESKİLERDEN KALMA BİR HİKAYE...

B707 MOTOR STARTER ARIZASI

TÜRK HAVACILIĞININ PANORAMASI...

İSTANBUL HAVA KUVVETLERİ MÜZESİ

İSTANBUL AIRSHOW' DA
YERİMİZİ ALDIK

50 TÜRK HAVACILIĞININ PANORAMASI... İSTANBUL HAVA KUVVETLERİ MÜZESİ

Modern müzecilik anlayışı ile yeniden yapılandırılan İstanbul Hava Kuvvetleri Müzesi, içinde sergilenen pervaneli uçaklar, jet uçakları, helikopterler, uçaksavar ve füzeleri ile Türk havacılık tarihinin bir panoramasını ortaya koyuyor.

06 HAVACILIK TARİHİNDE EKİM	44 BİLİM
08 GÜNDEM	48 ANALİZ
12 HABER	50 GEZİ
14 TEKNOFEST İSTANBUL	54 EĞİTİM
20 İSTANBUL AIRSHOW 2018	55 ETKİNLİK
22 GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ...	56 GENÇ UTED
24 TÜRK HAVACILIK TARİHİ	58 SAĞLIK
30 PAZAR	60 SANAT
34 KRİTİK	62 KÜLTÜR SANAT
38 İÇİMİZDEN BİRİ	66 BİL BAKALIM

UTED

41. YIL

AYLIK HAVACILIK DERGİSİ 256-638 EKİM 2018 www.uted.com.tr

Uçak Teknisyenleri Derneği Adına
İmtiyaz Sahibi
Necdet AKSAÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku UZUN

Editörler:
Nihat ÇELİK
Oya KOTAN
Kâmile ÇAKIR

Grafik Tasarım:
C.Kaan ÖZKAN

Yazı Kurulu
Erhan İNANÇ, Devrim GÜN,
Cemil AKGÜN, Handan DİKER,
Fatih YURTSEVEN, Sevim BAKİ,
İsmet Şahin, Alişan DEĞİRMENCİLER

Adres
İstanbul Cad. Üstoğlu Apt. No: 24, Kat: 5 Daire: 8
Bakırköy - İstanbul
Tel: 0212 542 13 00
Gsm: 0549 542 13 00
Faks: 0212 542 13 71

Reklam & İletişim
uted@uted.org

İnternet Sitesi
www.uteddergi.com
www.uted.org

Sosyal Medya
www.facebook.com/utedmedya
www.twitter.com/utedmedya
www.instagram.com/utedmedya

Baskı
EKİNOKS BASIM
Davutpaşa Caddesi Besler İş Merkezi
No 20/91-99 Topkapı / Zeytinburnu
Tel: 0850 441 22 09
www.ekinoksbasim.com

İstanbul, Ekim 2018

UTED'E ABONE OLABİLİRSİNİZ
Dergimize abone olmak için yıllık abone ücretini banka hesabımıza yatırdıktan sonra dekontu bize faksmanız yeterli. Uted dergisi her ay adresinize gönderilecektir. Lütfen ayrıntılı bilgi için derneğimizle irtibata geçiniz.

UTED Dergisi'nin geçmiş sayılarında
web sitemizden ulaşabilirsiniz.

Doç.Dr. Ferhan Kuyucak Şengür
Eskişehir Teknik Üniversitesi
Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi
Havacılık Yönetimi Bölümü Öğr. Üyesi

KADIN YÜKSELSİN!

HAVACILIKTA TOPLUMSAL CİNSİYET DENGESİ GELİŞTİRME ÇABALARI

Dünyaya birbirinden çok da farklı olmayan bebekler olarak geliriz, ancak sonrasında içinde yaşadığımız toplum bizi bir 'kız' ya da 'erkek' çocuğu olarak 'yetiştirir'. Bu kalıplarla bizler kadın ya da erkek olmayı 'öğreniriz'.

Cinsiyet, her bireyin dünyaya gelirken beraberinde getirdiği özelliklerinden biridir: Kız ya da oğlan bebekler olarak doğarız. Cinsiyet özelliklerimiz biyolojik birer nitelik olarak bizimle ilgili ilk belirleyiciler arasındadır. Bu, bizim biyolojik cinsiyetimizdir. Peki, toplumsal cinsiyet nedir? Aslında bu temel biyolojik farklılıklarımızı bir yana bırakırsak, dünyaya birbirinden çok da farklı olmayan bebekler olarak geliriz, ancak sonrasında içinde yaşadığımız toplum bizi bir 'kız' ya da 'erkek' çocuğu olarak 'yetiştirir'. Bu kalıplarla bizler kadın ya da erkek olmayı 'öğreniriz'. Toplumun, ailemizin, bireylerin, kadın ve erkekler olarak bizlerden beklentileri farklıdır ve bu farklılığa göre davranmamız beklenir. Bir başka deyişle, toplumsal cinsiyetten söz edildiğinde, kadın ve erkek kavramlarının oluşumunda biyolojik ve doğuştan gelen farklılıklar yerine bu kavramların sosyo-kültürel kökenleri dikkate alınır. Cinsiyet bizlere biyolojik olarak verilmiş iken, toplumsal cinsiyet sosyal ve kültürel olarak inşa edilir.

Temelde toplumsal cinsiyet tıpkı biyolojik cinsiyet gibi bizi basitçe birbirimizden farklılaştırır. Bu bağlamda farklı rolleri, sorumlulukları yerine getiren eşit bireyler olarak toplumsal cinsiyetin bir sorun yaratmaması beklenir. Sorun buradaki farklılıkta değil, bu farklılığın ayrımcılığa temel teşkil etmesi durumunda başlar. Genellikle toplumdaki olanakların, fırsatların,

kaynakların dağılımının da bireysel farklılıklar yerine temel olarak toplumsal cinsiyet göstergesine göre dağıtıldığını görürüz. Bu dağıtım da büyük ölçüde kadınlar için eşitsiz bir özellik arz eder. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nden (KASAUM) Aksu Bora, sivil toplum kuruluşları için hazırlamış olduğu 'Toplumsal Cinsiyet Rehberi'nde bu konuyu şu şekilde özetliyor: "Kadınlık ve erkeklik kalıpları, bizi basitçe birbirimizden farklılaştırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal kaynaklara erişimimizi de büyük ölçüde etkiler. Yani, kaynakların bölüşümünde cinsiyet, önemli bir faktördür. Bu faktörün etkisini rakamlarda açık biçimde görürüz."

Toplumsal cinsiyet dengesizliğinin çoğunlukla kadınlar aleyhine işlediği yüzyıllardır süregelen bir olgudur. Kadınların çalışmaları ve ekonomiye katkıları resmi verilere yansımadağı gibi işgücüne katılım sağladıkları birçok alanda da almış oldukları ücret aynı işi yapan erkeklere göre daha düşüktür. Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından ekonomi, sağlık, eğitim ve politika göstergeleri temel alınarak yapılan hesaplamalara göre bugünkü koşullar aynı şekilde devam ederse dünyada kadın-erkek ücret eşitliği 217 yıl sonra ancak sağlanabilecektir. 144 ülke arasında yapılan bu araştırma istihdam ve ücret konusundaki cinsiyet eşitsizliği uçurumunun boyutlarını ortaya koymaktadır.

“Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından ekonomi, sağlık, eğitim ve politika göstergeleri temel alınarak yapılan hesaplamalara göre bugünkü koşullar aynı şekilde devam ederse dünyada kadın-erkek ücret eşitliği 217 yıl sonra ancak sağlanabilecektir.”

Toplumsal cinsiyetten ve cinsiyet ilişkilerinden söz edildiğinde, genellikle kadınlar ve 'kadın sorunları' aklımıza gelir. Yine Bora'nın ifadesiyle, "Böyle olması anlaşılır bir şeydir, çünkü cinsiyetin toplumsal ve politik bir olgu olarak kavranması, ancak kadınların uzun mücadeleleri sonucu mümkün olabilmektedir. Siyasal ve sosyal haklarını talep eden kadınlar, cinsiyete dayalı ayrımcılığı görmezden gelinemeyecek kadar açık ve güçlü biçimde ortaya koyduklarında, toplumsal, ekonomik, siyasal ilişkilerin nasıl aynı zamanda cinsiyet ilişkileri olarak da anlaşılabilirliğini gösterdiler... Ancak, cinsiyet ilişkileri yalnızca 'kadın sorunları' denilen sorunlardan ibaret olmadığı gibi, 'kadın sorunları' olarak görülen sorunlar da aslında yalnızca kadınların sorunları değildir."

Cinsler arasındaki toplumsal ayrımcılığa karşı, yalnızca kültürel değişim yoluyla mücadele edilebilir. 'Cinsiyet eşitliği (gender equality)' kavramı, Birleşmiş Milletler tarafından kadınlar ve erkekler, kız çocukları ve erkek çocukları arasında eşit haklar, sorumluluklar ve fırsatlara erişebilmek olarak ifade ediliyor. Cinsiyet eşitliği ile kastedilen esasen niceliksel bir eşitlikten çok bunlara erişim olanaklarındaki eşitliğin ifadesidir. Bundan dolayı cinsiyet konusunda bir 'denge'den söz etmek daha anlamlı olacaktır (gender balance). Kadın ve erkeğin biyolojik olarak getirmiş oldukları avantajlı ve dezavantajlı yönlerinden yararlanarak istihdamda, sosyal ve kültürel hayatta toplum olarak faydamızı çoğaltacak bir toplumsal düzene erişmek toplumsal cinsiyet çalışmalarının hedefidir.

Havacılıkta cinsiyet dengesizliği

Havacılık, teknoloji yoğun, uluslararası ve ekip çalışmasına dayalı emniyet kritik endüstrilerden biridir. Kadınların da en başından itibaren havacılıkta önemli roller üstlendikleri görülmektedir. Dünya ve Türk tarihine baktığımızda kadın havacıların

birçok alana göre havacılıkta son derece aktif olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte havacılık açısından da yukarıda bahsettiğimiz cinsiyet dengesizliği yadsınamaz bir gerçektir. Ekonomik ve sosyal yaşama etkisi bu denli yüksek olan küresel bir endüstride toplumsal cinsiyet dengesinin geliştirilmesi de yaşamsal gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

SHGM'nin cinsiyeti dengeleme çabaları

Ülkemizde bu dengeyi geliştirmek adına şu günlerde çok olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Bu konuda ilk olarak Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM), sivil havacılık sektöründe çalışanlar arasındaki cinsiyet dengesini sağlamak, havacılık meslekleri seçiminde cinsler için fırsat eşitliği sağlamak ve kadınları havacılıkla ilgili alanlarda eğitim ve öğretime teşvik etmek amacıyla 2018 yılında Sivil Havacılıkta Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirme Talimatı (SHT-TCD) yayımlanmıştır. Bunu takiben SHGM bünyesinde, Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirme Komisyonu (TCDGK) kurulmuştur. TCDGK, Türk sivil havacılık sektöründe, toplumsal cinsiyet dengesini geliştirmek için toplumsal cinsiyet dengesini izlemek ve gelişimini sağlayacak öneriler geliştirmek, havacılık meslekleri seçiminde cinsler için fırsat eşitliği yaratılmasına yönelik çalışmalar yapmak, özellikle kadınları havacılıkla ilgili alanlarda eğitim ve öğretime teşvik etmek üzere kurulmuştur.

Havacılıkta '8 Mart'

Bu alanda SHGM olarak düzenlenmiş ilk ve geniş kapsamlı etkinlik 8 Mart 2018 günü Ankara'da düzenlenen 'Havacılık Alanında Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirilmesi' konulu sempozyumdur.

'Dünya Havacı Kadınlar Haftası' ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla SHGM TCDGK tarafından düzenlenen sempozyum, havacılık sektöründe pay ve emek sahibi havacı kadınların katılımıyla 'Kadın Yükselsin!' sloganıyla gerçekleştirilmiştir. 8 Mart, Dünya Kadınlar Günü olarak anılmakta/kutlanmaktadır. Bununla birlikte 8 Mart 1910 tarihinde dünyada ilk

Sivil havacılık sektöründe çalışanlar arasındaki cinsiyet dengesini sağlamak, havacılık meslekleri seçiminde cinsler için fırsat eşitliği sağlamak ve kadınları havacılıkla ilgili alanlarda eğitim ve öğretime teşvik etmek amacıyla 2018 yılında Sivil Havacılıkta Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirme Talimatı (SHT-TCD) yayımlanmıştır.

defa bir kadın, Baronesse Raymonde de LaRoch, pilot sertifikasını almıştır. Dolayısıyla havacılıkta 8 Mart ayrıca önemlidir ve Dünya Havacı Kadınlar Enstitüsü tarafından da kutlanmaktadır. Bundan dolayı SHGM-TCDGK ilk toplantısında, 8 Mart Havacı Kadınlar Günü'nün Havacı Kadınlar Günü ile çakışması nedeniyle, 8 Mart'ı içine alan haftanın tamamının (Pazartesi gününden Pazar gününe kadar) Türk Sivil Havacılığı'nda 'Havacı Kadınlar Haftası' olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Düzenlenecek etkinliklerin bu haftaya yayılı olarak planlanmasının uygun olacağı belirtilerek, böylece düzenlenecek faaliyetlerin etkinliğinde azalma olmaması hedeflenmiştir. Ayrıca, 2019 yılı TCDGK faaliyet temasının, Türkiye'de bu yılın en büyük havacılık projesinin İstanbul Yeni Havalimanı projesi olduğu da dikkate alınarak 'Kadın Yükselsin-Havaalanında Kadın' olarak belirlenmesine karar verilmiştir. 2019 yılı içerisinde 4 - 10 Mart haftası, 'Havacı Kadınlar Haftası' olarak bu tema ile kutlanacaktır.

SHGM-TCDGK onayı ile havacılıkta 'toplumsal cinsiyet' temalı etkinlikler düzenlenmeye devam edilmektedir. 26 Nisan 2018 günü Antalya'da; Eurasia Airshow 2018 kapsamında 'Havacılık & Uzayda Kadın Sempozyumu' yapılmıştır.

Ülkemizde havacılıkta toplumsal cinsiyet dengesinin geliştirilmesi alanında böyle güzel gelişmeler olurken ICAO da cinsiyet konularına özel önem vermeye başlamıştır. 08 - 10 Ağustos 2018 tarihlerinde UNESCO desteğiyle Güney Afrika'nın CapeTown kentinde '1. Küresel Havacılık Toplumsal Cinsiyet Zirvesi - Global Aviation Gender Summit' düzenlenmiştir. TCDGK ve Türk sivil havacılık kuruluşları bu zirvede TCDGK sekreteri Gonca Kürüm tarafından temsil edilmiş ve ülkemiz faaliyetlerinin anlatıldığı bir sunum gerçekleştirilmiştir. Bu sunum son derece ilgi çekmiş olup çabalarımız ve deneyimlerimiz başka ülkelere de yol gösterici olarak nitelenmiştir. Yine bu yıl içerisinde 2'ncisi yapılacak olan zirve, 'havacılıkta toplumsal cinsiyet' ile ilgili çabaların küreselleşmesi açısından son derece önemlidir.

Benim de üyesi bulunduğum SHGM-TCDGK, çalışmalarına devam etmekte olup geçtiğimiz günlerde ikinci toplantımızı danışma kurulu üyelerimizin de katılımı ile İstanbul'da TAV ev sahipliğinde gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Komisyonumuz ve danışma kurulumuz, havacılık sektörümüzün hepsi birbirinden değerli üst düzey yöneticilerinden oluşmakta. Bu başlangıcın sonraki yıllarda artacak katkılarla daha da genişleyeceği düşüncesindeyiz. Komisyonumuzun kurulmasında olduğu gibi, toplumsal cinsiyet dengesini geliştirme konusunda yıllardır emek veren komisyon başkanımız SHGM Genel Müdür Yardımcısı Sayın Can Erel'in çabalarını da burada anmak ve kadın havacılar olarak teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Türkiye'de eşitsizlik artıyor mu?

WEF raporuna göre geçen yıla göre 82 ülkede cinsiyet eşitsizliği azalırken tam 60 ülkede artmaktadır. Eşitsizliğin arttığı ülkelerden biri de maalesef Türkiye. Geçtiğimiz yıl cinsiyet eşitsizliği sıralamasında 130'uncu sırada yer alan ülkemiz bu yıl 131'inci sıraya düşmüş durumda. Açıkça görülüyor ki bu konuda bir şeyler yapılmalı, bir şeyler yapmalıyız! Havacılık birçok endüstriye göre yoğun kadın istihdamına olanak sağlayan bir alan. Bu alandaki toplumsal cinsiyet dengesinin geliştirilmesi yönünde atılacak adımlar toplumumuzu dönüştürme konusunda da büyük etkiler yaratabilir.

Bu konuda hep birlikte çalışalım! Dediğimiz gibi bu bir 'kadın sorunu' değil hepimizin sorunu. Zaten esasen 'kadın havacı' yok, 'havacı' var! Bunu, ayrıca belirtmemiz gerekmediği zaman gerçek eşitliğe ve dengeye ulaşmış olacağız.

SHGM - TCDGK Çalışmaları:

<http://web.shgm.gov.tr/shgm-calisma-gruplari/5771-sivil-havacilik-genel-mudurlugu-toplumsal-cinsiyet-dengesi-gelistirme-komisyonu>

SHGM-TCDGK E-posta adresi: shgm-tcdgk@shgm.gov.tr